והא מדקתני סיפא **ואם שחטו** וכו'. ומסיק תלמיד לומר שוחטין דריסת מיטרייך דקתלמיד לומר תימא נמשוך משום כבוד יום טוב כלומר מלומר סיפא דקתני מין מכסין מי לית ליה חדא מהני לכסות מני מיטרייך למשוכיין דמשמע ודלמי מין מכסין ספק מבעיא לומר שמע מינה

והא מדקתני סיפא ואם שחטו אין מכסין את דמו מכלל (דרישא) בדאית ליה עסקינן אלא אמר רבה אפר כירה מוכן לודאי ואין מוכן לספק לספק מאי טעמא לא דקא עביד גומא ודאי נמי קא עביד גומא אלא כדר' אבא הכא נמי כדר' אבא אלא ספק מאי טעמא דלמא עביד כתישה ודאי נמי נגזור משום כתישה ודאי כי קא עביד כתישה אתי עשה ודחי את לא תעשה אימר דאמרינן אתי עשה ודחי את לא תעשה כגון מילה בצרעת א"נ סדין בציצית דבעידנא דקא מעקר לאו קא מוקים לעשה הכא בעידנא דקא מעקר לאו לא מוקים עשה הא לא קשיא דבהדי דכתיש קא מכסי סוף סוף יום טוב עשה ולא תעשה הוא ואין עשה דוחה את לא תעשה ועשה אלא אמר רבא אפר כירה דעתו לודאי ואין דעתו לספק ואזדא רבא לטעמיה דאמר רבא הכנים עפר לכסות בו צואה מותר לכסות בו דם צפור דם צפור אסור לכסות בו צואה תסתיים דרבא הוא דאמר כוי הרי הוא כצואה וחד אמר כוי אינו כצואה תסתיים דרבא הוא דאמר כוי הרי הוא כצואה דאמר רבא הכנים עפר לכסות בו צואה מותר לכסות בו דם צפור דם צפור אסור לכסות בו צואה תסתיים רמי בריה דרב ייבא אמר כוי היינו טעמא דלא מכסינן גזירה משום התרת חלבו אי הכי אפילו בחול נמי בחול אמרי לנקר חצרו הוא צריך שחט באשפה מאי איכא למימר בא לימלך מאי איכא למימר אלא בחול [אי נמי] מספקא אמרי ליה רבנן זיל טרח וכסי ביום טוב אי מספקא מי אמרי ליה רבנן זיל טרח וכסי תני רבי זירא לא כוי בלבד אמרו אלא אפילו שחט בהמה חיה ועוף ונתערבו דמן זה בזה אסור לכסותו ביום טוב אמר רבי יוסי בר יאסיניאה לא שנו אלא שאין יכול לכסותו בדקירה אחת אבל יכול לכסותו בדקירה אחת מותר פשיטא מהו דתימא נגזור דקירה אחת אטו שתי דקירות קמ"ל אמר רבה שחט צפור מערב יו"ט אין מכסין אותו ביו"ט

בו צואה אמרי במערבא פליגי בה ר' יוסי בר חמא ור' זירא ואמרי לה רבא בריה דרב יוסף בר חמא ור' זירא חד אמר כוי הרי הוא כצואה וחד אמר כוי אינו כצואה תסתיים דרבא הוא דאמר כוי הרי הוא כצואה דאמר רבא הכנים עפר לכסות בו צואה מותר לכסות בו דם צפור דם צפור אסור לכסות בו צואה תסתיים רמי בריה דרב ייבא אמר כוי היינו טעמא דלא מכסינן גזירה משום התרת חלבו אי הכי אפילו בחול נמי בחול אמרי לנקר חצרו הוא צריך שחט באשפה מאי איכא למימר בא לימלך מאי איכא למימר אלא בחול [אי נמי] מספקא אמרי ליה רבנן זיל טרח וכסי ביום טוב אי מספקא מי אמרי ליה רבנן זיל טרח וכסי תני רבי זירא לא כוי בלבד אמרו אלא אפילו שחט בהמה חיה ועוף ונתערבו דמן זה בזה אסור לכסותו ביום טוב אמר רבי יוסי בר יאסיניאה לא שנו אלא שאין יכול לכסותו בדקירה אחת אבל יכול לכסותו בדקירה אחת מותר פשיטא מהו דתימא נגזור דקירה אחת אטו שתי דקירות קמ"ל אמר רבה שחט צפור מערב יו"ט אין מכסין אותו ביו"ט

לפור. שים לו לשחוט ביום טוב כיון שהזמינו לספק כל שכן לודאי: **אסור לכסות בו צואה.** מס שים לו תינוק קטן וטלה צואה ביום טוב. מאי טעמא דס לפור ודאי היה לו שיחטנו ויהא לריך כסוי מבעי ליה זיל טרח וכסי מבעי ליה אלא לאו שמע מינה ספק הוא מס יחלש במקום המתוס לו ודעתו לודאי ולא לספק: **מוכר לכסות בו צואה.** כיון דלמסמיה מזמניה דהא נמי קרוב לודאי: **גהרבנאי אמרי.** בסנהדרין (דף יז:) מפרש דהוא רמי בר **בריבי: כוי הרי הוא כצואה.** המכנים עפר לכסות בו צואה מותר לכסות בו דס כוי דזה וזה ספק: **וחד אמר אינו כצואה.** והמכנים עפר לכסות צואה אסור לכסות בו דס כוי דכוי לגבי צואה כספק לגבי ודאי דצואה תינוק שכיחא וקרובה לודאי: **ספפייס דרבא הוא דאמר.** צואה כספק וכוי מותר בהזמנת צואה: **דאמר רבא הכנים עפר לכסות בו צואה מותר לכסות בו דס צפור דס צפור אסור לכסות בו צואה.** דאי אפרא לכסויי אתי למימר מיה הוא: **מתוס דפרם הלגו.** דאי אפרא לכסויי אתי למימר מיה הוא: **בחול אמרי לנקר חלרו כו'.** הרואה תומר לא מפני שטעון כסוי אלא כדי לנקר חלרו מכאן: לא גרסינן **ולימעמיך** אלא הכי גרסינן **בא לימלך מאי איכא למימר.** מי שים לו כוי ובא לימלך לחכמים אם לריך לכסותו ובחול והם מוריס לו שלריך כסוי: **מאי איכא למימר.** מיהו גופיה אתי למימר מיה הוא דהא מלרכו ליה כסוי: **אלא** לא גרסינן: **בחול אי נמי ספקא הוא כו'.** כלומר בחול זה שהורוהו לכסות לא מחזיק ליה בחיה ודאית דמימר אמר אי נמי מספקא להו לרבנן אי מיה אי בהמה אמרי ליה זיל טרח וכסי גר': **אלא כוי בלבד אמרו.** דאין מכסין ביום טוב דדין הוא שלא יכסותו שמא בהמה היא וטרח טרחת לשא מצוה ואפילו בחפר הכירה: **אלא אפי' שחט כו'.** דאיכא חד לטעון כסוי אפי' הכי אין מכסין משום דקא טרח נמי בשל בהמה: **פשיטא.** דהא לא טרח בשביל בהמה מידי: **אין מכסין אותו ביו"ט.** דהיה לו לכסות מבעוד יום ומשום מחנועי משום שמחת יום טוב ליכא למשום שלא מכסי דס לא מתקר לפור בחכילה: טוב שים לו תינוק וירא שמא יטיל רעי ביו"ט לפניו: **מוכר** ט) **לכסות דס**

והא מדקתני סיפא ואם שחטו וכו'. ומסיק תלמיד לומר שוחטין דריסת מיטרייך דקתלמיד לומר תימא נמשוך משום כבוד יום טוב כלומר מלומר סיפא דקתני מין מכסין מי לית ליה חדא מהני לכסות מני מיטרייך למשוכיין דמשמע ודלמי מין מכסין ספק מבעיא לומר שמע מינה

והא מדקתני סיפא ואם שחטו אין מכסין את דמו מכלל (דרישא) בדאית ליה עסקינן אלא אמר רבה אפר כירה מוכן לודאי ואין מוכן לספק לספק מאי טעמא לא דקא עביד גומא ודאי נמי קא עביד גומא אלא כדר' אבא הכא נמי כדר' אבא אלא ספק מאי טעמא דלמא עביד כתישה ודאי נמי נגזור משום כתישה ודאי כי קא עביד כתישה אתי עשה ודחי את לא תעשה אימר דאמרינן אתי עשה ודחי את לא תעשה כגון מילה בצרעת א"נ סדין בציצית דבעידנא דקא מעקר לאו קא מוקים לעשה הכא בעידנא דקא מעקר לאו לא מוקים עשה הא לא קשיא דבהדי דכתיש קא מכסי סוף סוף יום טוב עשה ולא תעשה הוא ואין עשה דוחה את לא תעשה ועשה אלא אמר רבא אפר כירה דעתו לודאי ואין דעתו לספק ואזדא רבא לטעמיה דאמר רבא הכנים עפר לכסות בו צואה מותר לכסות בו דם צפור דם צפור אסור לכסות בו צואה תסתיים דרבא הוא דאמר כוי הרי הוא כצואה וחד אמר כוי אינו כצואה תסתיים דרבא הוא דאמר כוי הרי הוא כצואה דאמר רבא הכנים עפר לכסות בו צואה מותר לכסות בו דם צפור דם צפור אסור לכסות בו צואה תסתיים רמי בריה דרב ייבא אמר כוי היינו טעמא דלא מכסינן גזירה משום התרת חלבו אי הכי אפילו בחול נמי בחול אמרי לנקר חצרו הוא צריך שחט באשפה מאי איכא למימר בא לימלך מאי איכא למימר אלא בחול [אי נמי] מספקא אמרי ליה רבנן זיל טרח וכסי ביום טוב אי מספקא מי אמרי ליה רבנן זיל טרח וכסי תני רבי זירא לא כוי בלבד אמרו אלא אפילו שחט בהמה חיה ועוף ונתערבו דמן זה בזה אסור לכסותו ביום טוב אמר רבי יוסי בר יאסיניאה לא שנו אלא שאין יכול לכסותו בדקירה אחת אבל יכול לכסותו בדקירה אחת מותר פשיטא מהו דתימא נגזור דקירה אחת אטו שתי דקירות קמ"ל אמר רבה שחט צפור מערב יו"ט אין מכסין אותו ביו"ט

לפור. שים לו לשחוט ביום טוב כיון שהזמינו לספק כל שכן לודאי: **אסור לכסות בו צואה.** מס שים לו תינוק קטן וטלה צואה ביום טוב. מאי טעמא דס לפור ודאי היה לו שיחטנו ויהא לריך כסוי מבעי ליה זיל טרח וכסי מבעי ליה אלא לאו שמע מינה ספק הוא מס יחלש במקום המתוס לו ודעתו לודאי ולא לספק: **מוכר לכסות בו צואה.** כיון דלמסמיה מזמניה דהא נמי קרוב לודאי: **גהרבנאי אמרי.** בסנהדרין (דף יז:) מפרש דהוא רמי בר **בריבי: כוי הרי הוא כצואה.** המכנים עפר לכסות בו צואה מותר לכסות בו דס כוי דזה וזה ספק: **וחד אמר אינו כצואה.** והמכנים עפר לכסות צואה אסור לכסות בו דס כוי דכוי לגבי צואה כספק לגבי ודאי דצואה תינוק שכיחא וקרובה לודאי: **ספפייס דרבא הוא דאמר.** צואה כספק וכוי מותר בהזמנת צואה: **דאמר רבא הכנים עפר לכסות בו צואה מותר לכסות בו דס צפור דס צפור אסור לכסות בו צואה.** דאי אפרא לכסויי אתי למימר מיה הוא: **מתוס דפרם הלגו.** דאי אפרא לכסויי אתי למימר מיה הוא: **בחול אמרי לנקר חלרו כו'.** כלומר בחול זה שהורוהו לכסות לא מחזיק ליה בחיה ודאית דמימר אמר אי נמי מספקא להו לרבנן אי מיה אי בהמה אמרי ליה זיל טרח וכסי גר': **אלא כוי בלבד אמרו.** דאין מכסין ביום טוב דדין הוא שלא יכסותו שמא בהמה היא וטרח טרחת לשא מצוה ואפילו בחפר הכירה: **אלא אפי' שחט כו'.** דאיכא חד לטעון כסוי אפי' הכי אין מכסין משום דקא טרח נמי בשל בהמה: **פשיטא.** דהא לא טרח בשביל בהמה מידי: **אין מכסין אותו ביו"ט.** דהיה לו לכסות מבעוד יום ומשום מחנועי משום שמחת יום טוב ליכא למשום שלא מכסי דס לא מתקר לפור בחכילה:

רבינו חננאל (המשך)

צואה. נהרבלאי אמרי כר', ופשוטה היא. רמי בריה דרב יימר אמר כוי היינו טעמא דלא מכסינן, גזרו גזירה מפני הרואה, שאם תתיר לו לכסות דם הכוי ביו"ט, הרואה אומר ודאי חיה היא ויתיר חלבו. ואם תאמר בחול נמי, בחול ליכא למיחש בהאי מילתא דאמרי ספק הוא, ומפני הספק אמרו רבנן טרח וכסה, אבל ביו"ט מספק לא אמרו טרח וכסה שמצוה הבאה בעבירה היא, הילכך לא גזרינן כסוי דם הכוי בחול. תני ר' חייא **לא כוי בלבד** אמרו, אלא שחט בהמה חיה ועוף ונתערב דמן אסור לכסותן ביו"ט. ואם יכול לכסות כל הדם של אלו בדקירה אחת מותר, ולא גזרינן דקר אחד אטו שתי דקירות. **אמר רבה שחט ציפור** מערב יו"ט. ופשע ולא כסהו אין מכסהו ביו"ט, שכל דבר (שאי) [ש]אפשר לו לעשותו מערב יום טוב ולא עשאו, אינו דוחה את יום טוב.

ט) ס"ל ג"ג, ג) ג"ל רפ"ג, ד) שבת קלב: כתובות מ., ה) [שבת כה.], ס"ל ו) [ג"ש ספריס דגרסי רב ער' גרל"ג], ז) [ע"ל], ח) [ויקרל יב], ט) [לכסות בו כל"ל], [ד"ה מוכר אמר ד"ה נהרבלאי], י) ס"ל כרבוי וכ"ה ג"י העיון, יא) [ער' תוס' שבת כד: כד"ה ולמ], יב) [למיחש מיבעות ל.].

ביצה פרק ראשון ביצה

ח: **והא** מדקתני סיפא **ואם שחטו** וכו'. ומסיק תלמיד לומר שוחטין דריסת מיטרייך דקתלמיד לומר תימא נמשוך משום כבוד יום טוב כלומר מלומר סיפא דקתני מין מכסין מי לית ליה חדא מהני לכסות מני מיטרייך למשוכיין דמשמע ודלמי מין מכסין ספק מבעיא לומר שמע מינה

והא מדקתני סיפא ואם שחטו אין מכסין את דמו מכלל (דרישא) בדאית ליה עסקינן אלא אמר רבה אפר כירה מוכן לודאי ואין מוכן לספק לספק מאי טעמא לא דקא עביד גומא ודאי נמי קא עביד גומא אלא כדר' אבא הכא נמי כדר' אבא אלא ספק מאי טעמא דלמא עביד כתישה ודאי נמי נגזור משום כתישה ודאי כי קא עביד כתישה אתי עשה ודחי את לא תעשה אימר דאמרינן אתי עשה ודחי את לא תעשה כגון מילה בצרעת א"נ סדין בציצית דבעידנא דקא מעקר לאו קא מוקים לעשה הכא בעידנא דקא מעקר לאו לא מוקים עשה הא לא קשיא דבהדי דכתיש קא מכסי סוף סוף יום טוב עשה ולא תעשה הוא ואין עשה דוחה את לא תעשה ועשה אלא אמר רבא אפר כירה דעתו לודאי ואין דעתו לספק ואזדא רבא לטעמיה דאמר רבא הכנים עפר לכסות בו צואה מותר לכסות בו דם צפור דם צפור אסור לכסות בו צואה תסתיים דרבא הוא דאמר כוי הרי הוא כצואה וחד אמר כוי אינו כצואה תסתיים דרבא הוא דאמר כוי הרי הוא כצואה דאמר רבא הכנים עפר לכסות בו צואה מותר לכסות בו דם צפור דם צפור אסור לכסות בו צואה תסתיים רמי בריה דרב ייבא אמר כוי היינו טעמא דלא מכסינן גזירה משום התרת חלבו אי הכי אפילו בחול נמי בחול אמרי לנקר חצרו הוא צריך שחט באשפה מאי איכא למימר בא לימלך מאי איכא למימר אלא בחול [אי נמי] מספקא אמרי ליה רבנן זיל טרח וכסי ביום טוב אי מספקא מי אמרי ליה רבנן זיל טרח וכסי תני רבי זירא לא כוי בלבד אמרו אלא אפילו שחט בהמה חיה ועוף ונתערבו דמן זה בזה אסור לכסותו ביום טוב אמר רבי יוסי בר יאסיניאה לא שנו אלא שאין יכול לכסותו בדקירה אחת אבל יכול לכסותו בדקירה אחת מותר פשיטא מהו דתימא נגזור דקירה אחת אטו שתי דקירות קמ"ל אמר רבה שחט צפור מערב יו"ט אין מכסין אותו ביו"ט

גלגל

לפור. שים לו לשחוט ביום טוב כיון שהזמינו לספק כל שכן לודאי: **אסור לכסות בו צואה.** מס שים לו תינוק קטן וטלה צואה ביום טוב. מאי טעמא דס לפור ודאי היה לו שיחטנו ויהא לריך כסוי מבעי ליה זיל טרח וכסי מבעי ליה אלא לאו שמע מינה ספק הוא מס יחלש במקום המתוס לו ודעתו לודאי ולא לספק: **מוכר לכסות בו צואה.** כיון דלמסמיה מזמניה דהא נמי קרוב לודאי: **גהרבנאי אמרי.** בסנהדרין (דף יז:) מפרש דהוא רמי בר **בריבי: כוי הרי הוא כצואה.** המכנים עפר לכסות בו צואה מותר לכסות בו דס כוי דזה וזה ספק: **וחד אמר אינו כצואה.** והמכנים עפר לכסות צואה אסור לכסות בו דס כוי דכוי לגבי צואה כספק לגבי ודאי דצואה תינוק שכיחא וקרובה לודאי: **ספפייס דרבא הוא דאמר.** צואה כספק וכוי מותר בהזמנת צואה: **דאמר רבא הכנים עפר לכסות בו צואה מותר לכסות בו דס צפור דס צפור אסור לכסות בו צואה.** דאי אפרא לכסויי אתי למימר מיה הוא: **מתוס דפרם הלגו.** דאי אפרא לכסויי אתי למימר מיה הוא: **בחול אמרי לנקר חלרו כו'.** כלומר בחול זה שהורוהו לכסות לא מחזיק ליה בחיה ודאית דמימר אמר אי נמי מספקא להו לרבנן אי מיה אי בהמה אמרי ליה זיל טרח וכסי גר': **אלא כוי בלבד אמרו.** דאין מכסין ביום טוב דדין הוא שלא יכסותו שמא בהמה היא וטרח טרחת לשא מצוה ואפילו בחפר הכירה: **אלא אפי' שחט כו'.** דאיכא חד לטעון כסוי אפי' הכי אין מכסין משום דקא טרח נמי בשל בהמה: **פשיטא.** דהא לא טרח בשביל בהמה מידי: **אין מכסין אותו ביו"ט.** דהיה לו לכסות מבעוד יום ומשום מחנועי משום שמחת יום טוב ליכא למשום שלא מכסי דס לא מתקר לפור בחכילה:

גלגל

רבינו חננאל

דרייקינן מסיפא מדקתני אם שחטו אין מכסין את דמו, מכלל דאית ליה במה לכסות. ופריך רבה אפר כירה מוכן הוא לכסות בו דם של ודאי ולא דם כוי שהוא ספק חיה, מאי טעמא דילמא אתי למיעבד כתישה. אי הכי ודאי נמי ניגזור דילמא אתי למיעבד כתישה. ודחינן ודאי אפילו אי עבד כתישה שרי, מאי טעמא אתי עשה דוחה את לא תעשה כל מלאכה. ואקשינן אימור דאמרינן אתי עשה ודחי לא תעשה, כגון מילה בצרעת, או סדין בציצית, דבעידנא דמיעקר לאו מקיים עשה. לאו בצרעת מנין, דכתיב השמר בנגע וגו', וכל השמר לאו הוא, ובקציצת הצרעת בערלה מתקיימת המילה וביום השמיני ימול בשר ערלתו שהוא עשה, אבל הכא בעידנא דעקר ליה לאו דלא תעשה כל מלאכה, וכתישה היא מלאכה בעצמה, לא מקיים עשה דכיסוי. ופרקינן הא לא קשיא בהדי דכתיש מכסה, כלומר שוחט וכותש והדם שותת סביבות הדקר. ואקשינן עוד מכדי יום טוב עשה ולא תעשה הוא, כלומר עשה שבתון ולאו כל מלאכת עבודה לא תעשו, ושמחת יו"ט עשה בלבד הוא, ואין עשה דוחה את לא תעשה ועשה. ופרקינן אלא אמר רבא לעולם כשיש לו אפר כירה וכיוצא בה, מיהו הני מוכנין הן לודאי, מ"ט דדעתו לודאי ולו הכינו ואין דעתו לספק, לפיכך אין מכסין בו דם הכוי באפר הכירה. ואזדא רבה לטעמי' דכל מידי דדעתיה עליה ולו הכינו שרי, דאמר רבא הכנים עפר לכסות בו צואה, מותר לכסות בו דם ציפור, מאי טעמא דהא לנקות חצרו בעי, כ"ש הכא דאיכא תרתי ניקוי ומצות כסוי. אבל הכניסו לכסות בו דם ציפור, אסור לכסות בו

ט) נכתוב נמחק פשוט דהך עשה דקתמיני דלמי לג"ת היינו עשה דכיסוי הדם וכמו שפרש"י ודבי רבינו ג"ע ועוד דמ"ל בפרק גמי מיכל עשה זו ומצוה ליישב.